

Sygn. akt IV KZ 15/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzcyk

w sprawie **K. W.**

której warunkowo umorzono postępowanie karne o przestępstwo skarbowe z art. 54 § 2 w zw. z art. 60 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 marca 2016 r.,

zażalenia skazanej na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego Wydziału Sądu Okręgowego w G.

z dnia 7 stycznia 2016 r.,

o nieuwzględnieniu wniosku oskarżonej o wyznaczenie obrońcy z urzędu dla sporządzenia i podpisania kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 1 września 2015 r., oraz odmawiającego przyjęcia jej kasacji własnej złożonej w dniu 30 października 2015 r.

utrzymuje w mocy zaskarżone zarządzenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem zdecydowano jednocześnie o nieuwzględnieniu wniosku oskarżonej o wyznaczenie jej obrońcy z urzędu dla sporządzenia i podpisania kasacji (pkt 1) oraz o odmowie przyjęcia kasacji własnej złożonej przez nią w dniu 30 października 2015 r. W zażaleniu na to zarządzenie skarżąca, powołując się na swój wiek i brak winy odnośnie do przypisanego jej czynu, wniosła o uwzględnienie wniosku o ustanowienie jej obrońcy z urzędu, jak i przyjęcie zasadnej – jej zdaniem – kasacji.

Jednakże w kwestii niewyznaczenia skarżącej obrońcy z urzędu doszło po wniesieniu tej skargi, a przed jej przekazaniem Sądowi Najwyższemu,

zarządzeniem Zastępcy Przewodniczącego Wydziału Sądu Okręgowego z dnia 27 stycznia 2016 r., do odmowy nadania zażaleniu biegu w tym zakresie, z uwagi na to, że art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. stanowi, iż środek odwoławczy na taką decyzję nie przysługuje, z przywołaniem na tę okoliczność różnych judykatów Sądu Najwyższego z 2013 i 2014 r. Wydanie tego rozstrzygnięcia nie oznacza jednak, że owa decyzja nie podlega w ogóle kontroli, gdyż – jak wskazywano także w orzecznictwie Sądu Najwyższego – może ona być pośrednio kontrolowana, jako blokująca oskarżonemu możliwość wystąpienia z kasacją (zob. np. postanowienia SN z dnia 27 maja 2014 r., V KZ 16/14, OSNKW 2014, z. 10, poz. 79, czy z dnia 13 sierpnia 2014 r., V KZ 29/14, OSNKW 2015, z. 2, poz. 10).

Rozpoznając to zażalenie, z uwzględnieniem także aspektu, o którym wyżej była mowa, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga ta odnośnie do obu podniesionych w niej kwestii okazuje się być bezzasadna.

W sprawie niniejszej nie budzi bowiem wątpliwości, że oskarżona, po wniesieniu w dniu 4 listopada 2015 r. osobistej kasacji, została zarządzeniem z dnia 18 listopada 2015 r. (k. 16), pokwitowanym przez nią osobiście w dniu 3 grudnia 2015 r. (k. 19), wezwana do uzupełnienia braku formalnego tej skargi przez jej sporządzenie i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego i uiszczenie wymaganej opłaty od kasacji w terminie 30 dni pod rygorem jej pozostawienia bez dalszego biegu. Jak zasadnie wskazano w zaskarżonym zarządzeniu, z uwagi na datę pokwitowania odbioru pisma, 30-dniowy termin do uzupełnienia własnej kasacji mijał w dniu 2 stycznia 2016 r., tj. w pierwszą sobotę nowego roku. Oskarżona złożyła jednak osobiście dopiero 4 stycznia 2016 r., i to tylko pismo, sporządzone przez nią w dniu 31 grudnia 2015 r., w którym wystąpiła o zwolnienie jej od opłaty od kasacji oraz wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego do sporządzenia samej tej skargi.

Powodem odmowy przyjęcia kasacji stało się zatem uchybienie ustawowemu terminowi do jej przedłożenia. Decyzja Sądu w tej materii była w pełni prawidłowa, jako że soboty, zgodnie z utrwalonym już w orzecznictwie poglądem, nie są dniami ustawowo wolnymi od pracy, a tylko taki charakter dnia, w którym upływa określony termin będący terminem zawitym, powoduje *ex lege* przesunięcie dokonania danej

czynności na najbliższy dzień roboczy. Słusznie przy tym wskazano, że fakt, iż co do zasady sądy powszechne nie urzędują w soboty nie ma tu znaczenia, gdyż dla zachowania takiego terminu wystarczające jest nadanie pisma przed jego upływem w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji w Polsce, czy na terenie Unii Europejskiej. Podnoszona w związku z tym w zażaleniu kwestia wieku oskarżonej, jak i jej twierdzenia, że jest niewinna przypisanego jej czynu, nie ma tu żadnego znaczenia. Miała ona bowiem aż 30 dni od odebrania wezwania na podjęcie kroków, które mogłyby doprowadzić do wywiedzenia formalnie skutecznej kasacji, w tym przez wystąpienie wówczas o powołanie jej obrońcy z urzędu dla sporządzenia tej skargi.

Wracając w tym miejscu do kwestii związanej z wnioskiem oskarżonej o ustanowienie jej podmiotu fachowego do sporządzenia kasacji, który wniosła w dniu 4 stycznia 2016 r., to należy stwierdzić, że pozostawienie zażalenia w tym zakresie bez biegu, na mocy zarządzenia z dnia 27 stycznia 2016 r., zostało jednak nieprawidłowo uzasadnione. Powołano się tu bowiem na przepis wykluczający możliwość odwołania się od takiej odmowy, zapominając, że od dnia 1 lipca 2015 r. uległo zmianie rozwiązanie dotyczące powoływania oskarżonemu obrońcy z urzędu. Wskazywany w tym zarządzeniu przepis art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. miał rację bytu wówczas, kiedy dla ustanowienia takiego obrońcy niezbędne było uprzednie wykazanie swej niezamożności (art. 78 § 1 k.p.k. sprzed dnia 1 lipca 2015 r.). Po tej dacie jednak wymóg ów został ograniczony wyłącznie przy żądaniu podejrzanego powołania takiego obrońcy, ale już nie, jeżeli występuje o to oskarżony, a tym samym i osoba, co do której proces prawomocnie się zakończył, z przypisaniem jej sprawstwa określonego przestępstwa lub przestępstwa skarbowego. Kwestię powoływania takiej osobie obrońcy z urzędu normuje bowiem nowy art. 80a § 1 i 2 k.p.k. Stąd też zasadnie podnosi się w doktrynie, że nie ma obecnie możliwości odmówienia stronie, która nie ma obrońcy lub pełnomocnika ustanowienia jej takiego (zob. np. D. Świecki, Komentarz do kodeksu postępowania karnego, Warszawa 2015, uwaga 2. do art. 528 k.p.k.).

Co istotne jednak w tej sprawie, w zaskarżonym zarządzeniu z dnia 7 stycznia 2016 r. wyraźnie wskazano, że powodem nieustanowienia obrońcy jest fakt, że upłynął już termin, w którym skarżąca mogła wystąpić zarówno z

uzupełnioną, stosownie do wezwania, formalnie skuteczną kasacją, jak i z wnioskiem o wyznaczenie jej obrońcy z urzędu dla realizacji tego wezwania. Odmowa powołania obrońcy wynikała zatem z faktu, że na skutek uchybienia ustawowemu terminowi nie było już w ogóle możliwości dokonania przez podmiot fachowy oceny istnienia podstaw do wniesienia kasacji w tej sprawie. Powyższe oznacza jednak, że także niepowołanie skarżącej obrońcy z urzędu było w pełni prawidłowe.

Zatem i w tym aspekcie, wydając zarządzenie z dnia 7 stycznia 2016 r., postąpiono w sposób zgodny z prawem, a wydane następnie kolejne zarządzenie z dnia 27 stycznia 2016 r., nie ma dla tej oceny żadnego znaczenia, aczkolwiek było ono niewłaściwie uzasadnione.

Już tylko na marginesie należy skarżącej zwrócić uwagę, że kasacja, co do zasady, służy oskarżonemu tylko od wyroków skazujących go na bezwzględnie wykonywaną karę pozbawienia wolności. Przy innych zaś rozstrzygnięciach, w tym, jak w tej sprawie, o warunkowym umorzeniu na okres próby, może ona być wywiedziona jedynie w wypadkach określonych w art. 439 § 1 k.p.k., a więc nie bynajmniej przez odwoływanie się do samego braku swej winy w przypisanym zachowaniu przestępczym.

W konsekwencji zażalenie to w żadnym aspekcie nie jest zasadne, stąd też Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zaskarżone zarządzenie.

kc